

zakraljuje v narodni pesmi. Skratka: Budisavljević sicer ni moderen, a je naš človek. Na takih temeljih bi mogla vzkleti velika jugoslovanska kultura.

J. Pa s a r i ć je napisal knjigi uvod, kjer nam tolmači precej obširno pisateljevo življenje in razmerje do ostalih srbohrvatskih pisateljev. Med drugim primerja Budisavljevića s Stankom Vrazom: kakor pripada Vraz Slovincem in Hrvatom, tako Budisavljević Hrvatom in Srbom, vsi pa pripadajo enemu narodu s tremi imeni.

Felicijan.

„**Srpkinja**“. (Njeno življenje in delo, njen kulturni razvoj in njena narodna umetnost do danes.) Uredile srbske književnice. Založila „Dobrotvorna zadruga Srbkinj“ v Irigu v Slavoniji. V. 8°. 124 str. Cena 4 K.

Nič manj nego 211 slik krasi to delo, ki mu je namen in značaj označen v naslovu. Veliko število portretov in slik, mnogo vzorcev ženskega ročnega dela, te „poezije ženske roke, z zlatom napisane s tanko iglo na tanko platno“. Misel o takem zborniku se je rodila leta 1910., ko so Čehinje in Srbinje priredile v Pragi izložbo „Srbska žena“, in se je ponovno naglašala l. 1912., ko se je razkril spomenik pesnici-junakinji l. 1848., „Milici Srpkinji“ (Stojadinovićevi). Za vse to ima posebne zasluge „Dobrotvorna zadruga Srbkinj“ v Irigu in zlasti njen tajnik nadučitelj Stevan Radić, ki je že več let tudi naročnik slovenskih listov in član „Matice Slovenske“. Slovenske žene, ki količkaj čitajo cirilico, naj bi ne opustile te prilike, se poučiti o delu srbskih žen — že številne slike same zanimajo. Mi s svojega stališča bi želeli v knjigi več statistike o ženskih organizacijah, a kar se tiče biografskega materiala, nas knjiga pač izčrpno informira; to poudarjamo tem bolj, ker je baš o ženskih kulturnih delavkah često tako težko dobiti življenjepisni material.

Dr. Fr. Ilešič.

Slepánek Čeněk, Srbsko od prvého povstání 1804 do dnešní doby. (S predgovorom ministra Koste Stojanovića). Založil L. Beneš v Češkem Brodu. V. 8°. 311 str. Cena 4 K.

Fino opremljena obsežna knjiga češkega pisatelja Slepánka, ki biva kot korespondent „Narodnih listov“ že delj časa v Belgradu, ter je s svojimi poročili iz balkanskih vojn zbudil mnogo pozornosti. Kakor kaže ta knjiga, razume pisatelj zlasti gospodarska vprašanja, a je proučil tudi srbsko politično zgodovino, tako da bo težko dobiti tudi srbsko priročno knjigo, ki bi podala tako popolno sliko srbske prošlosti in sedanosti kakor Slepánkova. Čitaj poglavje o kralju Milanu, ki je edini zakrivil bolgarsko-srbsko vojno 1885! Druge bo zanimala zgodovina Nikole Pašića, ki je bil pod Milanom dvakrat v ječo obsojen. Njegova „radikalna stranka“ je izšla iz socialističnih in slovanskih zametkov sedemdesetih let ter se je uveljavila trajno šele po katastrofi 1903. O Slovincih poroča knjiga v zadnjem poglavju: „Srbsko in jugoslovansko vprašanje v Avstro-Ogrski“, ne da bi jih spravil v organsko zvezo s celoto. — Knjiga je ilustrirana z mnogobrojnimi slikami. Končna misel avtorjeva je: Jugoslovansko vprašanje v monarhiji je stopilo v fazo gospodarske uvetovanosti ki Jugoslovane odkazuje na tesnejše stike s severnimi Slovani države in veže jugoslovansko vprašanje nerazločno s slovanskim problemom v njej. Za nas vse pa mora veljati eno: ne, ali bo Adrija hrvatska ali srbska ali slovenska ali češka, ampak ali bo ali ne bo — slovanska. Tragični razvoj dogodkov na Balkanu nam mora biti vsem svarilen zgled.*

Dr. Fr. Ilešič.